

T Á J É K O Z T A T Ó
a bírósági ülnökök 2018. évi soron kívüli választásáról

A legutóbbi ülnökválasztás 2015. március 7. napja és április 30. napja között volt.

A bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. tv. (Bjt.) 216. § (1) bekezdése szerint az ülnökök megbízatása 4 évre szól azzal, hogy a korábban megválasztott ülnökök megbízatása az új ülnökválasztástól számított 30 nap elteltével jár le; ennek megfelelően a következő **általános** ülnökválasztást a köztársasági elnök 2019. évben fogja kitűzni.

A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (továbbiakban: Be.) 2018. július 1-jén lép hatályba, melynek alábbi rendelkezései megváltoztatják **a fiatalkorúak elleni büntetőeljárásban résztvevő ülnökök** összetételére vonatkozó szabályokat:

Az OBH a jogszabályváltozásra figyelemmel felmérte, hogy **a fiatalkorúak elleni büntetőeljárás lefolytatásához** elégséges-e a meglévő ülnöki létszám, illetve szükséges-e a Bjt. 217. § (4) bekezdése alapján soron kívüli ülnökválasztás kezdeményezése.

A soron kívüli ülnökválasztás kezdeményezése szükséges, ezért a megválasztandó ülnökök számának megállapításáról szóló 39/2018. (I. 30.) OBHE határozat (**2. sz. melléklet**) a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (Bsz.) 76. § (5) bekezdés o) pontja, valamint a Bjt. 216.§ (3) bekezdése alapján megállapította, hogy **a 2018. évi soron kívüli ülnökválasztás keretében** – a határozat mellékletében feltüntetett bíróságokhoz a választásra jogosult képviselő-testületek – **összesen 187 – a fiatalkorúak elleni büntetőeljárásban eljárni jogosult – ülnököt válasszanak meg.**

A korábbi évek gyakorlatának megfelelően idén is szeretnénk az önkormányzatok munkáját segíteni a jelölési és választási eljárások lefolytatáshoz. Erre figyelemmel készítettük el a Tájékoztatót, aktualizálva a jogszabály-módosításokból eredő rendelkezéseket, remélve, hogy az abban foglaltak munkájukat megkönnyítik.

A választások előkészítéséhez és lebonyolításához az érintett önkormányzati szervezetek sok sikert kívánunk.

A Bjt. rendelkezik az ülnökjelölés és választás szabályairól.

A Bjt. 212. § (1) bekezdésében rögzített **általános feltétel** szerint ülnöknek az a 30. évét betöltött magyar állampolgár választható meg, aki nem áll a cselekvőképességet érintő gondnokság, vagy támogatott döntéshozatal hatálya alatt, továbbá büntetlen előéletű és nem áll közügyektől eltiltás hatálya alatt sem.

A Be. 680. § (5) bekezdésében rögzített **különös feltétel** szerint a fiatalkorú elleni büntetőeljárásban ülnökként kizárólag

a) pedagógus,

b) pszichológus, vagy

c) a család-, gyermek- és ifjúságvédelmi szolgáltatás, gyámügyi igazgatás keretében az ellátottak gyógyítását, ápolását, foglalkoztatását, fejlesztését, ellátását, nevelését, gondozását vagy szociális segítségét, a gyermek sorsának rendezését közvetlenül szolgáló, egyetemi vagy főiskolai végzettséghez kötött munkakörben dolgozó vagy korábban dolgozó személy vehet részt.

I.

Az ülnökök jelölése

1. A Bjt. 213. § (2) bekezdés

a) pontja értelmében **a fiatalkorúak büntető ügyében eljáró bíróság pedagógus ülnökeit** a bíróság illetékességi területén működő alapfokú és középfokú nevelési-oktatási intézmények tantestületei jelölik, míg

b) pontja értelmében **nem pedagógus ülnökeit** az egyesületek – kivéve a pártokat -, a foglalkozásuk szerinti érdekképviseleti szervek, valamint őket a Be. 680.§ (5) bekezdés c) pontja szerinti munkakörben foglalkoztató vagy korábban foglalkoztató szervezetek jelölik.

2. Annak érdekében, hogy a jelölés lehetőségeiről az érdekeltek tudomást szerezzenek, javasoljuk, hogy az érintett települési önkormányzat polgármestere a jelölésre jogosult szervezeteket a helyben szokásos módon (hirdetmény, helyi fórumok, stb. útján) tájékoztassa a jelölés lehetőségéről, és lehetőleg írásban hívja fel a jelölésre.

3. A jelölésről szóló hirdetmény, értesítés tartalmazza, hogy

a) melyik bíróságra (járásbíróság, törvényszék) lehet jelölni;

b) ki állíthat jelöltet (Bjt. 213. § (2) bekezdés a-b) pontjai), és kit lehet jelölni (Bjt. 212. § (1) bekezdés és Be. 680. § (5) bekezdés)

c) a polgármesteri hivatalban, illetve az önkormányzat honlapján az ülnök jogaira és kötelezettségeire vonatkozó tájékoztató megismerhető;

- d) a jelöléshez csatolni kell az azt elfogadó nyilatkozatot, amelynek tartalmaznia kell a Bjt. 214. § (1) bekezdésében felsorolt adatokat.

A jelölt a jelölés elfogadását követően haladéktalanul, az ülnökké történő megválasztására jogosult képviselő-testület részére **a bírósági ülnökök részére kiállított hatósági erkölcsi bizonyítvánnyal** igazolja azt, hogy a Bjt. 212. § (1) bekezdésében rögzített kizáró okok nem állnak fenn vele szemben.

A fiatalkorúak büntetőügyeiben eljáró bíróság nem pedagógus ülnökjelöltjének az ülnökké történő megválasztására jogosult képviselő-testület részére igazolnia kell a megválasztásához szükséges adatokat és tényeket. Amennyiben ezen igazolási kötelezettségét elmulasztja, ülnökké megválasztani nem lehet.

- e) a jelölést meddig és hova lehet bejelenteni.

A **c) pontban** említett tájékoztatás a **3. számú melléklet**.

A **d) ponthoz**: a bírósági ülnökké jelölés mintáját a **4. számú melléklet**, a jelölést elfogadó nyilatkozat mintáját az **5. számú melléklet** tartalmazza.

Az **e) ponthoz**: a jelölés bejelentése tartalmazza a jelölőre vonatkozó adatokat (jelölő szervezet neve, címe, képviselő neve), valamint a jelölő szervezet képviselőjének aláírását.

3. A jelöléseket, az elfogadó nyilatkozatokat a bíróság székhelye szerinti települési önkormányzat polgármesteréhez, illetőleg a megyei közgyűlés elnökéhez, a főpolgármesterhez, a nemzetiségi önkormányzat elnökéhez (Bjt. 215. § (1) bekezdés) kell eljuttatni, attól függően, hogy melyik bírósághoz történt a jelölés.

A Bjt. 214. § (5) bekezdése értelmében egy jelölt kizárólag egy bírósághoz választható meg ülnökké.

A megyei jogú város polgármesterének a város területéről kapott (akár a városi közgyűlés által tett) törvényszéki ülnöki jelölést nem szükséges továbbítania a megyei közgyűlés elnökéhez, mert a megyei városi közgyűlés is választ a törvényszékre ülnököt. Tekintettel azonban arra, hogy a Bjt. 215. § (1) bekezdése a jelölésre egységesen ad lehetőséget a törvényszékhez történő választásra, nincs akadálya annak, hogy a megyei közgyűlés elnöke és a megyei város polgármestere a jelölések előterjesztéséről megállapodjon (ha valamelyik testületnek a megválaszthatónál több, a másiknál pedig kevesebb jelöltet lehetne javasolni).

A megyei önkormányzat, illetve a megyei jogú város önkormányzata között a megválasztható ülnökök számának felosztása a **6. számú melléklet** szerint történik.

4. Ha a megválasztandó ülnökök számánál kevesebb jelölt van, a választásra kitűzött időtartamon belül újabb jelölésre és választásra van szükség.

II.

Az ülnök választása

A Bjt. 215. § (1) bekezdése szerint:

- a **járásbíróság ülnökeit** a bíróság székhelye szerint illetékes helyi önkormányzat, illetve települési nemzetiségi önkormányzat képviselő-testülete,
- a **törvényszék, valamint a közigazgatási és munkaügyi bíróság ülnökeit** a megyei (fővárosi) illetve megyei jogú városi képviselő-testület és a területi nemzetiségi önkormányzatok képviselő-testületei,
- a **Budapest területén működő kerületi bíróságok** ülnökeit a bíróság illetékességi területe szerinti helyi önkormányzatok és települési nemzetiségi önkormányzatok képviselő-testületei választják meg,
- **olyan járásbíróság esetén, amelynek székhelye nem az illetékességi területén helyezkedik el, az ülnököket** az illetékességi terület szerinti megyei képviselő-testület és a területi nemzetiségi önkormányzatok képviselő-testületei

választják meg.

A megválasztandó ülnökök számát az Országos Bírósági Hivatal elnöke állapítja meg, erről a választó önkormányzatok polgármesterei, a főpolgármester és a megyei közgyűlések elnökei tájékoztatást kapnak.

- 1.) A választó testületi üléseket a köztársasági elnök döntésére figyelemmel **2018. április 5. és április 30. napja közé eső időtartamban** kell megtartani.
- 2.) Külön kell szavazni a fiatalkorúak büntető ügyeiben eljáró pedagógus ülnökökről.
- 3.) A megválasztott ülnökök névjegyzékét és a jelöltek elfogadó nyilatkozatait a polgármester, a főpolgármester, a közgyűlés elnöke haladéktalanul átadja a bíróság elnökének.
- 4.) Az ülnökök megbízólevelét az ülnököt megválasztó önkormányzat polgármestere, a főpolgármester, a közgyűlés elnöke, a nemzetiségi önkormányzat elnöke állítja ki. (A megbízólevél nyomtatványt - **a választó önkormányzatok kérésére** - az Országos Bírósági Hivatal közvetlenül meg fogja küldeni.)

Az ülnökök eskütételének megszervezéséről az illetékes bíróság elnöke gondoskodik. (Erre - a polgármesterrel, főpolgármesterrel, a közgyűlés elnökével való megállapodás alapján - sor kerülhet a megbízólevél átadásával egyidejűleg is.)

A bírósági ülnökök megválasztása érdekében a területileg illetékes bíróságok elnökei és a választó képviselő-testületek polgármesterei, a közgyűlések elnökei egymással együttműködve járjanak el az egyes feladatok megoldása során. Ugyancsak szoros együttműködésre van szükség a bírósági székhelyek települési önkormányzatának a polgármesterei és a bíróság illetékességi területéhez tartozó többi település polgármesterei között, illetőleg a közgyűlés elnöke és a települési önkormányzatok polgármesterei és a települési nemzetiségi önkormányzatok elnökei között. Célszerű, ha a közös teendőkről, tudnivalókról egy-egy körzetben közös megbeszélést tartanak, amire a helyi bíróság elnökét is meghívhatják.

Az ülnökválasztással kapcsolatban a következő telefonszámon és e-mail címen lehet érdeklődni: Országos Bírósági Hivatal Igazgatásszervezési Főosztály, dr. Cserni János főosztályvezető, 06-1-354-4281, igazgatas@obh.birosag.hu.

Budapest, 2018. február 22.

dr. Handó Tünde s.k.
elnök
OBH